3. ÜNİTE : FIKHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI 1

Ehliyet : kişinin dinî - hukukî hükümlere liyakatli olması.

Teklif : kişiye din tarafından yöneltilen emir ve yasaklardır

Mükellef : teklifferden sorumlu olan kişidir.

Ef'âl-i Mükellefîn : mükellefin davranışları ve bunlarla ilgili hükümler

İmam Hatip Dersleri YouTube

Ehliyet 2

Hak (Vücûb) Ehliyeti

Kişinin bir insan olarak birtakım haklara sahip olabilmesi ve yorarlana - bilecek durumda olması

Fiil (Eda) Ehliyeti

İnsanın sahip olduğu hakları bilfiil kullanabilmesi için yeterli olması. Bunun için insan olması yetmez "temyiz" gücüne sahip olması gerekir

İmam Hatip Dersleri YouTube

Yükümlülüğü (Ehliyeti) Ortadan Kaldıran Durumlar 3

1- İnsan iradesi dışında oluşan engeller (Avârız-ı semâviye) → küçüklük, akıl hastalığı, uyku, baygınlık

2- İnsan iradesinin dahil olduğu engeller (Avârız-ı müktesep) → Sefihlik (savurganlık) bilgisizlik, sarhoşluk çaresizlik hali

İmam Hatip Dersleri YouTube

Hüküm 4

Teklifi Hükümler

Farz : Allah'ın, bir fiilin yapılmasını kesin bir tarzda istemesidir.

Vacip : farz kadar kesin olmayıp Allah'ın yapmamızı istediği fiiller

Sünnet : Peygamberimizin söz ve fiilleridir.

Müstehab : Yapılınca sevap sayılan, yapılmayınca günah olmayan eylemlerdir.

Mübah : Yapılması ya da terk edilmesi hakkında bir talep içermeyen, kişilerin seçimine bırakılmış olan. helal, caiz

İmam Hatip Dersleri YouTube

Haram: Dinen kesin olarak yasaklanmış fiillere denir. Müfsit: bir ibadeti bozan fiiller.
Mekruh: Dince yasaklanmamış olmakla birlikte yapılmaması istenen fiillere denir. Dinen hoş karşılanmayan davranışlardır.

Azimet ve Ruhsat

Azimet: Eğer bir hüküm normal şartlar altında herkes için genelgeçer vaziyette konulmuşsa ona azimet denir.
Ruhsat: Bir mazerete binaen, özel ve geçici olmak üzere konulmuş hükümlere denir.

İmam Hatip Dersleri YouTube

Fıkhi Hükümlerin Delilleri

Asli Deliller

↳ Kitap - Kuran:
Fıkhi hükümlerin ilk ve temel kaynağıdır

↳ Sünnet:
Peygamberimizin sözleri, fiilleri ve takrirleri

Kaynak Olm. Açısından

- Tebyin: açıklayıcı
- Teşri: hüküm koyan
- Tekid: pekiştirici
- Takyid-Tahsis: sınırlandırıcı
- Neshedici

Feri Deliller

→ İcma
→ Kıyas
→ Sahabe Kavli
→ İstihsan
→ Mesalih-i Mürsele
→ Örf
→ Seddi Zerâi
→ İstishâb
→ Şer'u men kablena

İmam Hatip Dersleri YouTube

Feri Deliller:

* İcma: dini bir konuda din alimlerinin görüş birliği içinde olmaları. Sarih icma, Sükûti icma
* Kıyas: naslarda hükmü bulunmayan meseleye, aralarındaki illet birliği sebebiyle naslarda düzenlenmiş meselenin hükmünü vermek
* Sahabe Kavli: akıl ile bilinemeyecek dini bir konuda sahabeden nakledilen görüş ve fetva
* İstihsan: müctehidin bir meselede özel bir delil sebebiyle genel kuraldan ayrılıp özel bir hükmü tercih etmesi

İmam Hatip Dersleri YouTube

* Mesâlih-i Mürsele: hükmü kitap, sünnet, icma ve kıyas yoluyla çözülemeyen bir meselede "yararın alınıp zararın sayılması".
* Örf: toplumun benimseyip alışkanlık haline getirdiği iyi ve faydalı şeylerdir.
* Sedd-i Zerâi: kötülüğe giden yolların kapatılması.
* İstishâb: kazanılmış hakların korunması veya bir şeyin aksi ispat edilmedikçe bulunduğu hâl üzere kalmasının asıl olması
* Şer'u Men Kablena: Hz. Muhammed'den önceki peygamberlere gönderilen hükümler yürürlükte ise Müs. için bağlayıcıdır.

İmam Hatip Dersleri YouTube